

גינות קטנות, הנאות גדולות

מאת: **שי דוד**, חברת כרכום עיצוב נוף בע"מ
צילום: **דביר אלמוג, רמי ארנולד**

גינה קטנה היא "עובדה בשטח", תרתי משמע, אך תכנון נכון יכול ליצור אשליה שמדובר במרחב גדול הרבה יותר מזה הקיים

"יש לנו רק 40-50 מ"ר מלפנים ואולי שטח דומה מאחור ואנחנו לא רואים איך ניתן ליצור גינה יפה, שגם תספק את כל הפונקציות הדרושות לנו, בשטח כזה קטן" הוא משפט שמעצבי גנים שומעים לא פעם, ומשום מה נראה כי לאנשים קל יותר להסתדר עם חללים קטנים בתוך הבית, והגינה היא כבר סיפור אחר. הכתבה הראשונה בסדרה זו (הופיעה בגיליון 101), הגדירה את הגינה כחדר בלתי נפרד משאר חדרי הבית - רק חיצוני. לפי עקרון פשוט זה אין להסתכל על הגן כחלל נפרד שנותר שם בחוץ, אלא כהמשך ישיר של חלל הפנים. במילים אחרות - בית קטן בן קומה אחת ששטחו 100 מ"ר ושטח הגינה שלו מגיע ל-80 מ"ר, הוא, למעשה, בית גדול ששטחו 180 מ"ר. וכמו שבאותו בית קטן לא נותר על סלון, על מטבח, חדרי רחצה ושינה, כך גם בגן ניתן ליצור חדרים שונים עם פונקציות דומות ולהבטיח את השתלבותם הנכונה והעצמה של תחושת המרחב.

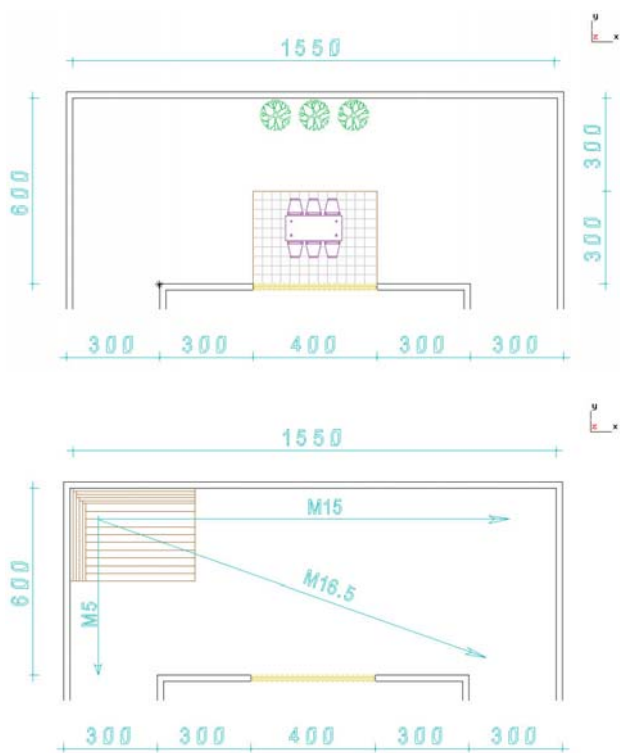
אחת המטרות העיקריות שבאים לעצב חלל קטן - פנימי או חיצוני, היא ליצור אשליה של מרחב. עם כל הרצון הטוב חלל פיזי לא משתנה, אבל מה שכן עשוי להשתנות זו התחושה - תחושה שמדובר בחלל הרבה יותר גדול מזה שבעצם קיים. בחדר החיצוני ניתן אף להעצים את התחושה מאחר וברוב המקרים מדובר על חדרים ללא תקרה. כלומר, מאחר ו"התקרה" במקרה זה היא השמיים, חדר שגודלו 3x3 מטרים מחוץ לכית, יגרם לתחושה שהוא הרבה יותר גדול ומאורר מאשר חדר כזה בחלל הפנים, קל וחומר אם הוא מואר ולא מוסתר.

בתמונות: שני חדרים חיצוניים על גג בתל אביב, שאליהם ניתן לצפות מחדר השינה הממוקם בקומת הגג וגודלם הוא כגודל חדר פנימי סטנדרטי, אך ללא תקרה. בגב החדר הימני, הכולל פינת הסבה ושולחן קטן, ניתן לראות את צמרתו של עץ הפיקוס שנשתל שלוש קומות מתחת בנינת הכניסה לבניין, ומאחורי החדר השני, הכולל כסאות שיזוף הפונים לכיוון הבית, ניתן לראות עצי ארוקאריה רחוקים שמצויים ברחוב הסמוך. הבית מצדם השמאלי מוסתר על ידי עץ זית שנשתל על הגג.

מימין: גם במעברי הגן, או בחללים אותם אנו מגדירים כ"פרוזדורים" המשמשים למעבר בין החדרים החיצוניים השונים שבשטח, ניתן להעצים את תחושת המרחב על ידי שימוש בצמחייה נכונה היוצרת קירות גבוהים שתפקידם למשוך את עין הצופה בהם כלפי מעלה, ובכך ליצור תחושה של מרחב גדול יותר. בתמונה ניתן לראות שביל כניסה צר המוביל למגרש פנימי. המעבר הצר, שרוחבו 3 מטרים ואורכו כ-30 מטרים מיועד הן להולכי רגל והן למכוניות, וכדי להעצים את תחושת המרחב לעובר בו, כמו גם בכדי לטשטש את שטחו הצר, נשתלו ברושים ארוכים וצרים מסוג טוטם לאורכו של השביל, כשהם "מושכים" את המבט מהחלל התחתון הצר כלפי מעלה לשמיים. במצב זה התמונה הכללית המתקבלת היא רחבה יותר, ותחושת המרחב במבט מן הצד ובמעבר עצמו - מתעצמת.

נושא מיקומה של פינת הישיבה בחדרים החיצוניים מקבל משמעות חזקה יותר כשמדובר בגינות קטנות. במצב זה מומלץ למקם אותה מול המימד הרחב של הגינה ולא מול המימד הצר. כלומר, במקום ממונו נשקף נוף רחוק יותר, שאינו נעצר בקיר הבית או של בית השכן ממול.

ניקח לדוגמה גינה קטנה שגודלה 15.5 מטרים אורך ורוחבה 6 מטרים - גודל נפוץ במחוזותינו העירוניים. כפי שניתן לראות בתרשים מס' 1 (משמאל למעלה), במקרים רבים, ובמיוחד במקרים בהם מדובר בפרויקט קבלני, תמוקם פינת הישיבה העיקרית ממש ביציאה מהסלון לגינה ולעיתים קרובות אף בצירוף פרגולה מעל. במצב זה, אם עומדת לרשותנו רחבת ישיבה סטנדרטית בגודל 4x3 מטרים, יותר מרחב של 3 נוספים מלפנים לפני נקיטת פתרון להסתרת השכנים (עליו לא מוותרים בד"כ), מה שישאיר, במקרה הטוב, רק כ-2 מ' קדימה - בהחלט קטן! בנוסף, מיקום הפינה ממש מול הסלון מקטין משמעותית את תחושת המרחב בתוך הסלון, ומסתיר את חלל החוץ מחלל הפנים ולהיפך.

לעומת זאת, תרשים מס' 2 (משמאל), מראה כיצד ניתן לשנות את המיקום המסורתי של פינת הישיבה, ולהציב אותה באחת הפינות הרחוקות של הגינה, ועל ידי כך להרחיב את תחושת המרחב הפנימית, לאפשר ישיבה אינטימית יותר "עם הגב לשכנים", ואף להגדיל את המרחב הנצפה ממקום הישיבה. במצב זה המבט לכיוון הבית אינו נעצר בקירות המבנה, אלא ממשיך פנימה לחלל הפנים ואף מעבר לבית עצמו, לנוף הגינות השכנות ולאופק.

מימין: פינת האוכל העיקרית בגינה בהרצלייה פיתוח. ממוקמת בקצה הצפון מערבי של החצר וצופה על הבית והמגרש שסביבו. המבט אינו נעצר בבית, כי אם מרחיק עד קצה המגרש ואף מעבר לו.

משמאל: פינת אוכל על מרפסת גבוהה בתל מונד. מאחר והבית גבוה מהגן והנוף פתוח ולא מוסתר על ידי הבתים השכנים, נשתלו עצים נמוכים בחלק שמתחת למרפסת, כדי לאפשר למבט להמשיך הלאה אל הנוף שמעבר לגבולות הגן. הנוף הנצפה מהמרפסת מעניק תחושה שמדובר בנחלה בלב השרון או הגליל ולא בבית עם מגרש ששטחו חצי דונם בלבד.

למטה: דוגמא להעצמת תחושת המרחב הפנימי על ידי הותרת מעבר רחב ופתוח ביציאה לגינה, והעתקת מיקומה של פינת הישיבה לצדו השמאלי והרחוק של הגן.

למעלה: דוגמא לשימוש בנוף הסביבה להרחבת תחושת המרחב בחדר החיצוני - פינת ישיבה הממוקמת בקצה הגינה, כשמעליה מסוככים כליל החורש ששתול בה וברושים עתיקים השתולים במגרש השכן.

למטה: שימוש בצמחייה שמחוץ למגרש מאפשר לנצל כל ס"מ בתוך המגרש לצרכים פונקציונאליים נדרשים, ובמקרה זה לסלון החיצוני שמעל בריכת השחייה. בתמונה ניתן לראות דוגמא קלאסית לישיבה עם הגב לבית השכן, כאשר הצמחייה מסביב מסייעת ליצירת הפרדה ויוצרת מסגרת ירוקה.

לדוגמאות נוספות ניתן להיכנס לאתר החברה בכתובת:
www.carcom.co.il